

çih hakkını da mükellefe tanımak demek olur.» denilmiş ve mükellefin iade istemi red edilmiştir

Gümrük vergisi tahakkuklarından ötürü çıkacak anlaşmazlıkların 5383 sayılı Gümrük Kanununun 76, 78 ve 83 üncü maddelerine göre hal edileceği tabii bulunduğu ve mal gümrükten çekildikten sonra yanlışlıkla alındığı veya füzulen tahsil olunduğu açıkça anlaşılan vergilerin, değişik 85 inci maddeye göre, ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihten itibaren üç yıl içinde geri verilmesi gerektiği cihetle içtihadın bu esaslar dairesinde ve Danıştay 4 üncü Dairesinin 17/10/1955 gün ve esas 1955/1264, 1955/-2484 ve 20/3/1956 gün ve esas 1955/2189, 1956/991 sayılı kararları veçhile birleştirilmesine 2/7/1966 tarihinde birinci oturumda üçte iki çoğunluk sağlanamadığından ikinci oturumda, oyçokluğu ile karar verildi.

AZLIK OYU

X — Tevhidi içtihat kazai kararlar arasındaki mübâneneti izale ederek kanunun en doğru şekilde tatbikini temine yarayan bir müessesedir. Bu sebeple mübânenetin izalesi istenilen kararlardan muhakkak surette bir veya diğeri üzerinde içtihadın birleştirilmesi gerekmez. İçtihat Heyeti her iki kararın noksan veya yanlış cihetlerini nazara alarak bunlardan farklı bir esasta içtihadı birleştirebileceği tabiidir, nitekim Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin tatbikatında gerek Dort ve gerekse Yedinci Daire Kararları Kanunu, maksat ve gayesi gözönünde bulundurularak ve diğer maddeleriyle irtibatı temin ederek tatbik cihetine gitmediği gibi kararlar ifadeleri bakımından muğlak ve müphem olduğu da aşikârdır.

Vazı Kanun 85 inci madde ile 78 ve 83 üncü maddeleri-ki itiraz sebepleri 76 ncı maddede yazılıdır- yekdiğerine muvazi olarak tatbiki gereken ve mükellefin zaman itibarıyla de hakkı hiyarına kalmış iki yol olarak kabul etmiş değildir. 83 ve 77 nci maddeler itiraz yollarıdır. 85 inci madde kanuna aykırı olarak alındığı idarece anlaşılan gümrük vergilerinin iadesine mütaalliktir. Bu sebeple 85 inci madde tatbikinde idare ile mükellef arasında hukuki ve teknik bir ihtilâfın çıkması bahis mevzuu olamaz.

Yukarıda açıklanan sebepler dolayısıyla ve 4 ve 7 nci Daire kararlarının müphem muğlak bulunmasından; içtihadın, ekseriyetin tevhidi içtihat kararının mucip sebebi olarak kabul ettiği ve 2/7/1966 tarihli karar zabtı ile tevsiik edilen ve üyeden Mennan Yiğiter'in vâkı, «Gümrük vergisi tahakkuklarından ötürü çıkacak anlaşmazlıkların 5383 sayılı Gümrük Kanununun 76 ncı maddesine göre halledileceği tabii bulunduğu; mal gümrükten çekildikten sonra yanlışlıkla alındığı veya füzulen tahsil olunduğu açıkça anlaşılan vergilerin değişik 85 inci maddeye göre ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihten itibaren 3 yıl içinde geri verilmesi gerektiği» şeklindeki teklifi veçhile birleştirilmesi reyile çoğunluk kararına muhalifim.

AZLIK OYU

X — Tevhidi içtihat kazai kararlar arasındaki mübâneneti izale ederek kanunun en doğru şekilde tatbikini temine yarayan bir müessesedir. Bu sebeple mübânenetin izalesi istenilen kararlardan muhakkak surette bir veya diğeri üzerinde içtihadın birleştirilmesi gerekmez. İçtihat Heyeti her iki kararın noksan veya yanlış cihetlerini nazara alarak bunlardan farklı bir esasta içtihadı birleştirebileceği tabiidir, nitekim Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin tatbikatında gerek Dort ve gerekse Yedinci Daire Kararları Kanunu, maksat ve gayesi gözönünde bulundurularak ve diğer maddeleriyle irtibatı temin ederek tatbik cihetine gitmediği gibi kararlar ifadeleri bakımından muğlak ve müphem olduğu da aşikârdır.

Vazı Kanun 85 inci madde ile 78 ve 83 üncü maddeleri-ki itiraz sebepleri 76 ncı maddede yazılıdır- yekdiğerine muvazi olarak tatbiki gereken ve mükellefin zaman itibarıyla de hakkı hiyarına kalmış iki yol olarak kabul etmiş değildir. 83 ve 77 nci maddeler itiraz yollarıdır. 85 inci madde kanuna aykırı olarak alındığı idarece anlaşılan gümrük vergilerinin iadesine mütaalliktir. Bu sebeple 85 inci madde tatbikinde idare ile mükellef arasında hukuki ve teknik bir ihtilâfın çıkması bahis mevzuu olamaz.

Yukarıda açıklanan sebepler dolayısıyla ve 4 ve 7 nci Daire kararlarının müphem muğlak bulunmasından; içtihadın, ekseriyetin tevhidi içtihat kararının mucip sebebi olarak kabul ettiği ve 2/7/1966 tarihli karar zabtı ile tevsiik edilen ve üyeden Mennan Yiğiter'in vâkı, «Gümrük vergisi tahakkuklarından ötürü çıkacak anlaşmazlıkların 5383 sayılı Gümrük Kanununun 76 ncı maddesine göre halledileceği tabii bulunduğu; mal gümrükten çekildikten sonra yanlışlıkla alındığı veya füzulen tahsil olunduğu açıkça anlaşılan vergilerin değişik 85 inci maddeye göre ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihten itibaren 3 yıl içinde geri verilmesi gerektiği» şeklindeki teklifi ve bu yoldaki vüruh çerçevesi dahilinde Yedinci Daire kararı veçhile birleştirilmesi reyile çoğunluk kararına muhalifim,

GEREKÇEDE MUHALEFET OYU

Gümrük vergisinde esas mükellefin vermiş olduğu beyanname muhteviyatının gümrük idaresince de kontrol edilerek bu beyana iştirak etmesidir. Gümrük Kanununun 76 ncı maddesindeki esaslar dahilinde aynı madde gösterilen merciler tarafından halledilecek olan itirazları da mükellefin bayanı ile gümrük idaresinin kontrolü neticesi çıkacak olan anlaşmazlıklar ile muafiyet, istisna ve tavizin uygulanmasına ait ihtilâflar teşkil eder. Bu itibarla adı geçen kanunun 76 ncı maddesi ile 5383 sayılı kanunun 6290 sayılı kanunla değişik 85 inci maddesinin «kanuna göre fazla alındığı anlaşılan vergiler, ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihten itibaren 3 sene içinde geri verilir.» hükmünün birbirine aykırılık arz etmediği bilakis birbirini tamamladığı aşikârdır. Çünkü mal gümrükten geçirilirken tarafların müştereken yapmış oldukları hata neticesi kanuna göre fazla alındığı anlaşılan vergilerin iadesi 85 inci madde hükmü ile mümkündür. Adı geçen maddede çoğunluk gerekçesinde yazıldığı gibi «açıkça» tabiri bulunmamaktadır. İçtihadın o yolda birleştirilmesine karar verilmiş olan 4. Daire kararlarında da böyle bir tabir bulunmadığı gibi bu anlama gelecek başka herhangi bir kelime de kullanılmamıştır. Çoğunluk tarafından kabul edilen gerekçedeki açıkça tabiri içtihadın birleştirilmesi kararının anlamını da değiştirmekte ve uygulamada tereddütler yaratacak bir durum meydana getirmektedir.

Bu sebeplerle çoğunlukça benimsenen gerekçeye karşıyız.

ÖZETİ : 3546 sayılı Kanunun 4904 sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesinin dâva açma süresine de uygulanacağı hakkında Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararı.

Esas No. : 1965/22
Karar No. : 1966/ 3

24/12/1964 tarih ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 171 inci maddesi hükmüyle yürürlükten kaldırılmış olan mülga 3546 sayılı Danıştay Kanununun 4904 sayılı kanunla değişik 57 nci maddesinin son fıkrasında yer almış bulunan «Kanunda tâyin edilen müddetlerin bitmesi bu ara verme zamanına tesadüf ederse bu müddetler ayrıca karar vermeye lüzum kalmaksızın ara vermenin sona erdiği günden başlayarak 7 gün uzatılmış sayılır» tarzındaki hükmün aynı kanunun 32 nci maddesinde yazılı dâva açma süresini de kapsayıp kapsamadığı konusunda, Danıştay 7 nci Dairesinin 26/3/1963 gün ve 1963/1663, 10/11/1962 gün ve 1962/5266 sayılı kararları ile Danıştay 3 üncü Dairesinin 22/2/1963 gün ve 1963/392 ve 4 üncü Dairesinin 16/6/1961 gün ve 1961/1678 sayılı kararları arasındaki mübânenetin, 521 sayılı Danıştay Kanununun 45 inci maddesine göre içtihadın birleştirilmesi yoluyla giderilmesi Birinci Başkanlıkça istenildiğinden bu husustaki Başkanın Sözcülüğünün düşüncesi ve ilgili daireler kararları incelendi.

Yapılan müzakereler neticesinde, mübânenetin içtihadın birleştirilmesi yoluyla giderilmesine oyçokluğuyla karar verildikten sonra, Danıştay 7 nci Dairesinin 26/3/1963 tarih ve 1963/1663 sayılı kararındaki «3546 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde Danıştay'da dâva açma müddetinin, her nevi karar ve muamelelerin alâkahlara tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren 90 gün olduğu yazılı bulunmasına, aynı kanunun 4904 sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesinde zikredilen ve ayrıca bir karar vermeye lüzum kalmaksızın çalışmaya ara vermenin sona erdiği günden itibaren 7 gün uzatılmış sayılan sürenin kaza mercilerinin kararları ile uzatılabilecek müddetlere ait ve münhasır olmasına, sukutu hak müddetlerinin kaza mercilerince uzatılmasına kanunen imkân bulunmamasına» yolundaki gerekçe 57 nci maddenin, hiçbir ayırım yapılmaksızın, bu kanunda yazılı müddetlerin çalışmaya ara verme zamanına rastlaması halinde 7 gün uzatılmış sayılacağına âmir bulunması karşısında yerinde görülüyerek, içtihadın, Danıştay 3 üncü Dairesinin 22/2/1963 tarih ve 1963/392, 4 üncü Dairesinin 16/6/1961 tarih ve 1961/1678 sayılı kararlarında yazılı olduğu veçhiyle «3546 sayılı Kanunun 4904 sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesinin son fıkrasında, kanunda tâyin edilen sürelerin bitmesi ara verme zamanına tesadüf ederse bu süreler ayrıca bir karar vermeye lüzum kalmaksızın ara vermenin sona erdiği günden başlayarak 7 gün uzatılmış sayılacağı hükme bağlanmış olmasına nazaran, dâva açma süresinin bitimi ara verme zamanına rastlarsa bu müddetin de 7 gün uzamış sayılacağı tabii olduğundan, bu yolda birleştirilmesine 24/6/1966 gününde üçte iki çoğunlukla karar verildi.

AYRIŞIK OYU

X — 521 sayılı Danıştay Kanununun 163 üncü maddesi «Dâva müddetleriyle 76 ncı maddede yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ayrıca karar vermeye lüzum kalmaksızın, ara vermenin sona erdiği 6 Eylül'den itibaren yedi gün uzatılmış sayılır.» hükmünü ve 3546 sayılı kanunun 4904 sayılı kanunla değişik 57 nci

maddesinin 521 sayılı Kanunun 171 nci maddesi hükmüyle yürürlükten kaldırılmış bulunmasına binaen adı geçen kanunun 163 üncü maddesine göre hüküm verileceği cihetle içtihadın birleştirilmesine mahal olmadığı oyu ile çoğunluk kararına karşıyız.

AYRIŞIK OYU

XX — Kanunlarda müddetler iki türdür, bir kısmı hakkı düşürmeyen mücbir sebeplerle veya hâkimin kararı ile uzatılabilen veya kısaltılabilen müddetlerdir. Diğer kısmı ise doğmuş bulunan bir hakkın sükutu inatç edebilen müddetlerdir ki bu sükût'u hak müddetleri denilen

müddetler âmme intizamını da teşkil ederler. Mülga Danıştay Kanununun 32 nci maddesindeki dava açma müddeti ile aynı kanunun 50 inci maddesindeki karar düzeltme müddeti bu müddetlerden olup hâkimin kararı ile uzatılıp kısaltılamıyacakları gibi hiçbir mucip sebeplede bertaraf edilemezler. Aynı zamanda, Danıştay ve 3546 sayılı Kanuna göre dilekçe kabul etmeğe yetkili makamlar her zaman dava dilekçelerini de kabul ederek gerekli işlemleri yapmakta oldukları cihetle 57 nci maddedeki müddetlerin daire veya kurulların kararları ile uzatabilecekleri cevap sürelerini kastedtiği aşıkardır. Bu sebeple Danıştay 7 nci Dairesinin 26/3/1963 tarih ve 1963/1663 sayılı kararı veçhile içtihadın birleştirilmesi gerektiği oyu ile çoğunluk kararına karşıyız.

İLANLAR

Yenimahalle Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Millî Savunma Bakanlığı vekili Avukat Özden Öztekin tarafından Adnan Erkol ve Sadık Tural aleyhine açtığı alacak davasının yapılan duruşmasında :

Jandarma Genel Kumandanlığında şoför olduğu bildirilen davalı Adnan Erkol'un bütün aramalara rağmen bulunamadığı anlaşıldığından kendisine davetiye yerine kaim olmak üzere ilânen tebliğine karar verilmiştir. Karar gereğince duruşmanın bırakıldığı 6/9/1966 Salı saat 9 da Yenimahalle Sulh Hukuk Mahkemesinin 964/316 esas sayılı dosyasının duruşma günü hazır olmak üzere davetiye yerine kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5572

Hazine vekili Avukat Zihni Gündüç tarafından davalı Yenimahalle 5 İnci Durak Narin Sokak No. 13/1 mukim Osman Yapakçı aleyhine açtığı alacak davasının yapılan duruşmasında :

Davalı Osman Yapakçı'nın adresi meçhul olup ilânen davetiye yerine kaim olmak üzere karar verildiği duruşmanın da 30/6/1966 Perşembe saat 9,15 e mütlâk bulunduğundan Yenimahalle Sulh Hukuk Mahkemesinin 965/419 esas sayılı dosyasının duruşma gününde hazır olmak üzere davetiye yerine kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5573

Yenimahalle Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Millî Savunma Bakanlığı vekili Avukat Özden Öztekin tarafından davalı Yeşilyurt Kooperatif Evleri No. 1 Ankara adresinde mukim Nevzat Erol aleyhine açtığı alacak davasının yapılan duruşmasında :

Davalı Nevzat Erol'un adresi meçhul olup ilânen gıyap yerine kaim olmak üzere davetiye tebliğine karar verilmiş olduğundan karar gereğince duruşmanın bırakıldığı 6/9/1966 Salı saat 9.50 de Yenimahalle Sulh Hukuk Mahkemesinin 965/463 esas sayılı dosyasının duruşma günü hazır olmak üzere gıyap kararı yerine kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5575

Gelibolu Asliye Hukuk Hâkimliğinden :

966/158

Bakırköy'ünden Veli Karaca tarafından davalı Karainebeyli Köyünden Zeynep Karaca aleyhine açılan boşanma davasında :

Davalı adresine çıkarılan davetiye bu adreste bulunmadığı, adres ve ikâmetgâhının da meçhul olduğundan kendisine ilânen davetiye tebliğine karar verilmekle belli günde duruşmaya gelmediği veya kendisini bir vekille temsil ettirmediği surette gıyap kararı çıkarılacağı ve duruşmanın 10/10/1966 saat 9.00 da olmakla davetiye makamına kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5581

İstanbul 8 İnci Asliye Hukuk Hâkimliğinden :

965/271

Maliye Hazinesi tarafından Beşiktaş Arnavutköy Mah. Beyaz Gül Cad. 55 - 57 kapı 572 ada 2 parsel sayılı gayrimenkulün 4000/64000 hissesi

Klara, 2256/64000 Marko, 22567/64000 hissesi Moris, 4067/64000 hissesi Nasim, 10799/64000 hissesi Refka adına kayıtlı gayrimenkulün 10 sene daha fazla kayyum ile idare edildiğinden Medeni Kanunun 530 ve 32 nci maddeleri gereğince gıyapına karar verilmesi istenmiş olmakla yukarıdaki gayrimenkulün sahipleri Klara, Marko, Moris, Nesim ve Refka'yı bilen tanıyan hayat veya mematları hakkında malûmatları olanların Medeni Kanunun 32 nci maddesi gereğince bir sene zarfında Mahkememizin 1965/271 sayılı dosyasına ikinci defa olarak müracaatları ilân olunur.

5574

Samandağ Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

966/23

Samandağ A. Alevişik Mahallesinden Nedim Fırsatbul tarafından Çiğdede Mahallesinde kâin 906 parsel sayılı gayrimenkulün taksim ve şüyuunun izalesi için Cerci Fırsatbul ve arkadaşları aleyhine açılan davanın yapılan muhakemesinde :

Davalılardan Hanna Fırsatbul Selim'in adresi meçhul olduğundan hakkında ilânen davetiye tebliğine ve duruşmanın 21/9/1966 Çarşamba günü saat 9 00 a talikına karar verilmiş olduğundan muayyen gün ve saatte duruşmada hazır bulunması veya kendisini kanunî bir vekille temsil etmesi aksi halde hakkında ilânen gıyap kararı tebliğ edileceği davetiye yerine kaim olmak üzere ilân olunur.

5580

Kastamonu Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

966/215

Kastamonu'da Doktor Ziyaettin Nuhoglu tarafından Tokat 8 İnci K. O. Levazım kısmında Muamele Memuru Vasıf Bey aleyhine hisse senedinin İş Bankası pay defterine tescilli hakkında açılan davasının yapılan duruşmasında :

Davalı adına çıkarılan davetiye verilen megruhatta bu namda kimse olmadığından davetiye bilâ tebliğ iade edildiği anlaşılmış ve adı geçene Resmî Gazete ile ilânen tebligat yapılmasına mahkemece karar verildiğinden davalının duruşma günü olan 6/9/1966 Salı günü saat 9.00 da mahkemede hazır bulunması davetiye yerine kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5584

966/216

Kastamonu Doktor Ziyaettin Nuhoglu tarafından Bursa - Mudanya'da Mahmut Recepbey aleyhine hisse senedinin İş Bankası pay defterine tescilli hakkında açtığı davanın yapılan duruşmasında :

Davalı adına çıkarılan davetiye verilen muşruhatta bu namda kimse olmadığından bilâ tebliğ iade edilmiş olup adı geçene Resmî Gazete ile ilânen tebligat yapılmasına mahkemece karar verilmiş olduğundan adı geçen şahsın duruşma günü 6/9/1966 Salı günü saat 9.00 da mahkemede hazır bulunması davetiye makamına kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur.

5585